

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 8 sierpnia 2014 r.

PS-KNPS.431.6.34.2014.MB

**Pani
Anna Kronenberger
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
Sobieskiego 4
57-530 Międzyzylesie**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 9-11 lipca 2014 r. na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art.126 i art.127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.) oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543, ze zm.) zespół kontrolny w składzie: Ewelina Zygmunt – starszy inspektor wojewódzki: przewodniczący zespołu, Marta Bożek – starszy inspektor wojewódzki: kontroler, z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Międzyzylesiu, ul. Sobieskiego 4, 57-530 Międzyzylesie z zakresu zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji: zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym – art. 17 ust. 1 ustawy, zadań własnych gminy – art. 17 ust. 2 ustawy, zadań zleconych z zakresu administracji rządowej określonych w art. 18 ust. 1 ustawy a także wybranych zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o zatwierdzony w dniu 24 czerwca 2014 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego plan kontroli na II półroczu 2014 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Anna Kronenberger zatrudniona na stanowisku Kierownika z dniem 01.07.1990 r. Pani Anna Kronenberger jest odpowiedzialna za wykonywanie zadań w zakresie kontrolowanych zagadnień.

Podpisany w dniu 28 lipca 2014 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenił pozytywnie z nieprawidłowościami działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyzylesiu w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z cyt. ustawy.

Z ustaleń wynika, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 3, 4, 5, 6,10, 11, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19, 20.

Ośrodek sporządził ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej na rok 2013, nie przekazał jej jednak do Gminy ze względu na przeoczenie.

Natomiast zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9, 12 nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie informowano o potrzebach w tym zakresie.

Ponadto stwierdzono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2, pkt 1 i 5 ustawy. Natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3, 4 nie były realizowane, gdyż w okresie objętym kontrolą nie zgłaszano takich potrzeb.

Organ kontrolny ustalił, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 - zgodnie z ustawą z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.) do dnia 31.12.2013 r., a od dnia 01.01.2014 r. określonego Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Pozostałe zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7, 8, 9 nie były wykonywane, bowiem nie ubiegano się o pomoc w tym zakresie.

W Gminie Międzyzlesie realizowane są zadania wskazane w art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej nie przedłożyła Radzie Gminy corocznego sprawozdania z działalności Ośrodka (art. 110 ust. 9). Nie wytaczała również powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5) oraz nie kierowała wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6).

Na sformułowanie oceny wpływ miały następujące nieprawidłowości:

- nieprzekazanie radzie gminy oceny zasobów pomocy społecznej na rok 2012 oraz rocznego sprawozdania z działalności Ośrodka,
- brak uchwały na wydatki na pomoc rzeczową, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę kryterium dochodowego,
- brak w uchwale Nr VI/28/07 z dnia 13 marca 2007 roku uregulowań dot. szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze w wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz określenia kosztu realizacji 1 godziny świadczonych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych,
- + brak decyzji organów przyznających świadczenie pieniężne potwierdzających dochód osoby ubiegającej się o przyznanie pomocy,
- + nieterminowe sporządzenie aktualizacji wywiadu środowiskowego dot. usług opiekuńczych, pobytu mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej, zasiłków stałych,
- nierzetelnie prowadzona dokumentacja w sprawach usług opiekuńczych,
- brak pisemnego udokumentowaniu przyznania dożywiania w formie posiłku za okres poprzedzający złożenie wniosku o przyznanie pomocy,
- brak uchwały dot. ustalenia wysokości zasiłku na ekonomiczne usamodzielnienie oraz szczegółowych warunków przyznawania i zwrotu tego świadczenia.

W trakcie czynności kontrolnych dokonano następujących ustaleń:

Gmina Międzyzlesie nie posiada Uchwały dotyczącej zwrotu wydatków na pomoc rzeczową, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę kryterium dochodowego.

Zgodnie z art. 96 ust. 2 – wydatki na usługi, pomoc rzeczową, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu

podlegają zwrotowi w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę kryterium dochodowego. Rada gminy określa, w drodze uchwały, zasady zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, o których mowa w ust. 2, będących w zakresie zadań własnych.

Ponadto uchwałą Nr VI/28/07 z dnia 13 marca 2007 roku Rada Miejska w Międzylesiu określiła zasady ponoszenia odpłatności za usługi opiekuńcze oraz zasady zwalniania od opłat i trybu ich pobierania. Uchwała nie zawiera uregulowań dotyczących specjalistycznych usług opiekuńczych z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz wskazania kosztu 1 godziny świadczonych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

Zgodnie z art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Zatem wskazać należy, że przytoczony przepis ustawy o pomocy społecznej stanowi, że to właśnie rada gminy jest organem właściwym do określenia szczegółowych warunków odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Oznacza to konieczność ustalenia przez radę gminy w uchwale szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków całkowitego zwolnienia od opłat jak również trybu ich pobierania. Oznacza to również konieczność ustalenia kwoty odpłatności za realizację jednej godziny usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Gmina Międzylesie nie posiada uchwały określającej wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie. Zgodnie z art. 43 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej rada gminy w drodze uchwały określa wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie. Jeżeli pieniężna pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie przyjmuje postać jednorazowego zasiłku celowego, o którym mowa w art. 43 ust. 2, to przyznanie świadczenia może nastąpić wyłącznie na zasadach i pod warunkami określonymi w uchwale rady gminy. Rada gminy jest zobowiązana podjąć uchwałę, w której powinny znaleźć się trzy rodzaje unormowań: 1) dotyczące wysokości zasiłku na ekonomiczne usamodzielnienie, 2) szczegółowe warunki przyznawania tego zasiłku oraz 3) tryb przyznawania zasiłku celowego.

W sprawach nr 2 (A.G.) dot. usług opiekuńczych, nr 1 (J.S.), nr 2 (K.K.) dot. pobytu mieszkańca gminy w dps oraz nr 2 (R.Z) dot. zasiłku stałego stwierdzono, że aktualizacje wywiadów środowiskowych zostały sporządzone po terminie. Powyższe jest niezgodne z art. 107 ust. 4 ustawy, bowiem w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W sprawach dot. usług opiekuńczych stwierdzono, że w dokumentacji brakowało decyzji organów przyznających świadczenie pieniężne – decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 107 ust. 5b pkt 19 ustawy – sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się na podstawie m.in. decyzji organów przyznających świadczenie pieniężne. Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, że decyzje potwierdzające aktualnie osiągane dochody z tytułu renty/emerytury winny znajdować się w aktach sprawy.

Dodatkowo w sprawie nr 1 W.P. przyznano stronie usługi opiekuńcze w wymiarze 2 godzin dziennie, natomiast z kart kontroli czasu pracy opiekunki wynika, że usługi świadczone są całodobowo.

Ponadto w przeprowadzanych wywiadach środowiskowych pod częścią wywiadu dot. oczekiwań klienta znajduje się adnotacja pracownika socjalnego stwierdzająca, iż „podpis klienta jest niemożliwy”. Natomiast na kartach kontroli czasu pracy – klientka w sposób czytelny składa swój podpis. Zaznaczyć należy, że wszelka dokumentacja wytwarzana w sprawie jest środkiem dowodowym. Dokumenty urzędowe stanowią dowód tego, co zostało w nim urzędowo stwierdzone. Oznacza to, że powinny być sporządzone zgodnie ze stanem faktycznym w sposób rzetelny niezawierający omyłek (art. 75 k.p.a).

W sprawach dożywianie dzieci oraz osób dorosłych stwierdzono, że w decyzjach przyznających pomoc w formie posiłku (sprawa: nr 1 E.Ż., nr 2 M.O., nr 4 E.W., nr 5 J.R. – dożywianie dzieci oraz sprawa nr 3 E.S. – dożywianie dorośli) wskazywano, że świadczenie przysługiwało zanim do Ośrodka wpłynął wniosek o udzielenie tej formy pomocy.

Przyznanie posiłku od daty wcześniejszej niż faktyczna data złożenia wniosku przez stronę powinno mieć uzasadnienie, bądź w udzieleniu pomocy w formie posiłku z urzędu – zgodnie z art. 102 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, bądź w udzieleniu pomocy na wniosek dyrektora szkoły lub przedszkola – zgodnie z art. 6a ustawy z dnia 29.12.05r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”- obowiązującej do dnia 31.12.2013 r. W aktach nie udokumentowano pisemnie faktu przyznania dożywiania w formie posiłku za okres poprzedzający złożenie wniosku o przyznanie pomocy, zgodnie z obowiązującą na podstawie art. 14 k.p.a. zasadą pisemności postępowania administracyjnego.

W sprawie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu w sprawie nr 2 (K.K.) decyzją nr OPS.8226.534.2014.KP z dnia 29.04.14r. zmieniono miesięczną odpłatność Strony za pobyt w domu pomocy społecznej do kwoty 933,74 zł. W decyzji nie wskazano od kiedy Strona winna ponosić zwiększoną odpłatność za pobyt w placówce.

Art. 107 k.p.a., wskazuje jakie elementy powinna zawierać decyzja. Jednym z elementów jest rozstrzygnięcie, które w sprawach pomocy społecznej winno być sformułowane ze szczególną dbałością o jasność i precyzję wypowiedzi, bowiem kierowane jest do osób, które mogą mieć problemy z prawidłowym zrozumieniem jego treści. W rozstrzygnięciu decyzji zmieniającej odpłatność strony umieszczonej w dps należy wskazywać od kiedy obowiązuje zmieniona odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej.

W związku z przeprowadzoną kontrolą oraz stwierdzonymi nieprawidłowościami Wydział Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przesyła do realizacji następujące zalecenia:

1. Przygotowaną ocenę zasobów pomocy społecznej przedstawiać co roku do dnia 30 kwietnia radzie gminy, jej rekomendacja jest bowiem podstawą do planowania budżetu na następny rok. Ponadto składać radzie gminy coroczne sprawozdania z działalności ośrodka oraz przedstawiać potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Podstawa prawna: art. 16a ust. 4, art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

2. Przedsięwziąć działania zmierzające do podjęcia uchwały dotyczącej zwrotu wydatków na pomoc rzeczową, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki

celowe przyznane pod warunkiem zwrotu w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kryterium dochodowe.

Podstawa prawna: art. 96 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.).

Termin wykonania: niezwłocznie.

3. Przedsięwziąć działania zmierzające do zamieszczenia w uchwale określającej szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze wysokości kosztu usługi opiekuńczej i specjalistycznej usługi opiekuńczej. Ponadto podjąć działania do określenia w uchwale szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania

Podstawa prawna: art. 50 ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.).

Termin wykonania: niezwłocznie.

4. Sytuację osobistą dochodową, rodzinną i majątkową osoby lub rodziny ustalać na podstawie m.in. decyzji organów przyznających świadczenia pieniężne.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 5b pkt 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. W stosunku do osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację wywiadów sporządzać nie rzadziej niż co 6 m-cy, mimo braku zmiany danych.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Wszelką dokumentację wytwarzaną w sprawach sporządzać zgodnie ze stanem faktycznym – w sposób rzetelny niezawierający pomyłek. Są one bowiem dowodem tego co zostało w nich urzędowo stwierdzone.

Podstawa prawna: art. 75 kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Przyznanie pomocy w postaci posiłku od daty wcześniejszej niż faktyczna data złożenia wniosku przez stronę winno mieć uzasadnienie np. w udzieleniu danej osobie pomocy w formie posiłku z urzędu. Należy pisemnie dokumentować fakt przyznania dożywiania w formie posiłku za okres poprzedzający złożenie wniosku o przyznanie pomocy.

Podstawa prawna: art. 102 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182, ze zm.), art. 14 kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267),

Termin realizacji: na bieżąco.

8. Przedsięwziąć działania zmierzające do podjęcia uchwały określającej wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie.

Podstawa prawna: art. 43 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.).

Termin wykonania: niezwłocznie.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Do wiadomości:

1. Pan Tomasz Korczak
Burmistrz Miasta i Gminy
Międzyzlesie
Pl. Wolności
57-530 Międzyzlesie
2. a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorota Grzybowska
Z-CA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej